

Hur naturmiljön bidrar till barns språkande

Målgrupp: lärare i förskola, förskoleklass och grundskolans tidiga år

Nyckelord: Natur, plats, språkutveckling, språkande, utomhuspedagogik

Per Askerlund, Sara Hvit-Lindstrand, Ellen Almers

Högskolan för lärande och kommunikation, Jönköping University

Inledning

Projektet fokuserar på platsens betydelse för språklärande i naturmiljöer, d.v.s. hur naturens många kvaliteter och fenomen på olika sätt stimulerar barns språkande. Studien tar avstamp i ERASMUS+-projektet *Early Language Development in Nature* (ELaDiNa), och har under våren 2023 fortsatt genom gruppsamtal med förskollärare verksamma i Jönköping.

Syfte/forskningsfrågor

Det huvudsakliga syftet är att utforska lärares erfarenheter av naturmiljöns påverkan på barns språklärande – inbegripet kommunikativ förmåga och motivation, språkförståelse, vokabulär och uttal.

Teori

Barn upplever den naturliga miljön på ett direkt sätt, inte som en bakgrund för händelser (Gibson, 1979; Sebba, 1991). Naturen innebär för barnet en ”osviktig källa till stimulans” (Sebba, 1991, s. 415). I projektet erbjuds barnen multimodalt språkande i naturmiljöer (Kress, 1997; Vygotskij, 1995) utifrån Cummins (2017) didaktiska modell.

Metod

Datainsamling har skett dels genom enkäter med slutna och öppna frågor (med svenska, tyska och slovenska lärare inom ELaDiNa-projektet), dels genom gruppsamtal vid sex workshops med förskollärare verksamma i Jönköping.

Preliminära resultat

Enligt enkäten menade lärarna att naturmiljöer med förekomst av pinnar och grenar var viktigast för att stimulera barns språkande, tätt följt av vilda djur och sand.

Pinnar och grenar ansågs främja tal, kommunikation och dialog. Hos de lite äldre barnen hjälpte pinnar och grenar till att utöka barns ordförråd och kunskap om grammatik, såsom jämförelser och komparation. Med pinnar kunde barnen också skapa bokstäver och text.

Vilda djur väckte känslor av nyfikenhet och spänning hos barnen i både förskole- och skolåldern; de uppmuntrade muntlig språkutveckling genom att få barnen att vilja påkalla uppmärksamhet och delge vad de har sett, ställa frågor och beskriva.

Sand uppmuntrar kreativitet och fantasi. Med sand och vatten designar och bygger barn allt från tårter till slott, samtidigt som de kommenterar eller beskriver för andra barn och vuxna vad de bygger. Genom samarbete lär sig barnen språk av varandra.

I gruppsamtalen med förskollärarna tillkom ett flertal exempel på hur barns språkande utvecklades när naturmiljön markant ökade deras glädje och stimulerade deras fantasi, i jämförelse med inomhusvistelse.

Referenser

Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. (Första utgåvan). Stockholm: Natur & Kultur

Gibson, J. (1979) *The ecological approach to visual perception*. New York/London: Psychology Press

Kress, G.R. (1997). *Before writing: rethinking the paths to literacy*. London: Routledge

Sebba, R. (1991) The landscapes of childhood. The reflection of childhood's environment in adult memories and in children's attitudes. *Environment and Behavior*, 23 (4), 395-422

Vygotskij, L.S. (1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos